

działkowiec

Twój perfekcyjny ogród

czerwiec 2022 Nr 6 (862)

cena 7,45 zł (w tym 8% VAT)

ZAPROŚ
NATURĘ
NA DZIAŁKĘ

OCHRONA
BIOLOGICZNA
– CO TO TAKIEGO?

ARONIA
DLA
POCZĄTKUJĄCYCH

PIĘKNE RÓŻE
DO OGRÓDKA

WARZYWNIK
EKSPRESOWO

PRZYGOTUJ SIĘ
NA SUSZĘ

www.dzialkowiec.com.pl



www.facebook.com/perfekcyjnyogrod

Nr IND. 355674



9 770137 793205



Rewersja

TO NAJGROŹNIEJSZA CHOROBA PORZECZKI CZARNEJ.

Powodzenie uprawy porzeczki czarnej zależy od wielu czynników, wśród których znaczącą rolę odgrywają choroby i szkodniki. Jeśli w nasadzeniach pojawiają się trudne do zdiagnozowania symptomy, można przypuszczać, że ich przyczyną są wirusy. Poważny problem może stanowić rewersja (atawizm) porzeczki czarnej, która jest najbardziej znaną i najczęściej występującą w Polsce chorobą wirusową porzeczek. Była już znana pod koniec lat 20. ubiegłego wieku. Wirus rewersji porzeczki czarnej powoduje duże straty w uprawach porzeczki czarnej, ale może też porażać porzeczki czerwoną i białą. Rodzaj i nasilenie objawów zależą od szczepu wirusa. W większości krajów Europy występuje rewersja typu E (tzw. europejskiego), wywołująca łagodniejsze symptomy, zaś w Skandynawii i na wschodzie kontynentu dominuje typ R (tzw. rosyjski), który powoduje olbrzymie straty owoców. W Polsce stwierdzono oba typy rewersji.

1 OBJAWY

Choroba powoduje zahamowanie wzrostu porażonych krzewów i ich nadmierne zagęszczanie. Liście są mniejsze, płaskie, węższe, ich kształt jest zmieniony i często asymetryczny (1). Brzegi liści zakończone są lekko zaokrąglonymi ząbkami w porównaniu do ostro zakończonych i głęboko wciętych u zdrowych liści. Na liściach niektó-



■ dr hab. Mirosława Cieślińska,
Instytut Ogrodnictwa
– PIB w Skierniewicach

rych odmian porzeczki czarnej mogą czasem występować chlorotyczne linie tworzące wzór liścia dębu. Podobne objawy mogą być jednak wywołane przez inne wirusy, dlatego nie mają większego znaczenia w diagnostyce rewersji. Na liściach porzeczki czerwonej i białej objawy praktycznie nie występują lub są słabe.



Zmiany chorobowe na kwiatach są bardzo charakterystyczne, a ich efektem jest bardzo słabe owocowanie lub jego brak. W odróżnieniu od pąków zdrowych, krzewy porażone typem europejskim wirusa mają pąki kwiatowe barwy karminowo-fioletowej i są pozbawione szarego nalotu (2). Zawiązujące się grona owoców są niepełne, „przestrzelone”, straty plonu owoców mogą być znaczne.

Kwiaty porzeczek porażone typem R rewersji często mają dwa lub więcej okółków płatków, są zdeformowane, najczęściej nie mają pręcików, a ich słupek jest wydłużony (3). Nie zawiązują owoców i zasychają, pozostając na krzewach. Na kwiatach porzeczek białych i czerwonych można obserwować podobne objawy choroby (4).



ŹRÓDŁO CHOROBY

Pierwotnym źródłem choroby są sadzonki pobierane z porażonych krzewów, z których wirus jest rozprzestrzeniany na zdrowe rośliny przez szpeciel wielkopąkowca porzeczkowego. Szkodnik ten, po opuszczeniu starych pąków późną wiosną i wczesnym latem, przenoszony jest z wiatrem na duże odległości. Zasiadla młode pąki i pozostaje w nich do następnego roku. Pąki z zerującymi w nich szpecielami są kuliste i dużo większe od tych zdrowych.

CO MOŻNA ZROBIĆ?

Ze względu na brak środków chemicznych niemożliwe jest zwalczanie chorób wirusowych. W ochronie przed rewersją najważniejsze jest zapobieganie wystąpieniu choroby poprzez sadzenie roślin wolnych od wirusa oraz lokalizację upraw z dala od potencjalnych jego źródeł. Krzewy wykazujące objawy rewersji lub obecność wielkopąkowca należy usuwać, aby zapobiec rozprzestrzenianiu się zarówno wirusa, jak i jego wektora. Skuteczne zwalczanie wielkopąkowca jest ograniczone, a opianowanie krzewów przez tego szkodnika bardzo utrudnia kontrolowanie rewersji. Jednym z priorytetów w programach hodowlanych prowadzonych w różnych krajach, jest uzyskanie odmian odpornych lub tolerancyjnych na wirusa rewersji lub/i wielkopąkowca porzeczkowego. Do odmian wykazujących odporność na europejskie i rosyjskie formy wirusa należą m.in. 'Golubka' i 'Ben Gairn'. Polskie odmiany 'Polares' i 'Polonus' w doświadczeniach połowych wykazywały odporność na wielkopąkowca. ■

